

Diverse adressater

Saksbehandler: Trond Ottemo
Telefon: 46803973
Seksjon: Reguleringsseksjonen
Vår referanse: 12/4484
Deres referanse:
Vår dato: 05.07.2012
Deres dato:

Att:

HØRING AV FORSLAG OM KRAV TIL MERKING AV HUMMER SOM OMSETTES

Fiskeri- og kystdepartementet har bedt Fiskeridirektoratet om å sende på høring forslag om enkelte justeringer og nye reguleringstiltak som kan bidra til styrking av hummerbestanden. Et av tiltakene er merking av hummer. For at det skal være mulig å få på plass en ordning med merking av hummer før årets sesong starter 1. oktober, sendes forslaget på høring med en forkortet høringsfrist.

De øvrige tiltakene som departementet tar opp i sin bestilling gjelder forslag som i stor grad gjelder regulering av fiske i hummerens fredningstid, slik som dybdebegrensninger for krabbeteiner, generelle redskapsforbud på grunt vann og fluktåpninger i teiner. Nye regler på disse punktene vil ikke ha effekt før i 2013, og Fiskeridirektoratet finner det hensiktsmessig å gjennomføre en egen høring med lengre høringsfrist om slike tiltak etter sommeren.

Høringsnotatet sendes per e-post i henhold til vedlagte adresseliste. Notatet er også tilgjengelig på www.fiskeridir.no, og andre enn adressatene er velkomne til å komme med innspill.

Høringsfristen for forslaget om merkeordning settes til **22. august 2012**.

Vennlig hilsen

Stein-Åge Johnsen
seksjonssjef

Trond Ottemo
seniorrådgiver

Høringsnotat av 5. juli 2012

MERKING AV VILLFANGET HUMMER SOM OMSETTES

HØRINGSFRIST: 22. AUGUST 2012

1. Innledning

Fiskeri- og kystdepartementet har bedt Fiskeridirektoratet om å vurdere innføring av en merkeordning for hummer. I bestillingen heter det blant annet:

”Havforskningsinstituttet har gjennomført en studie av hummerfisket på Sørlandet som viser at den faktiske fangsten totalt sett er ca 14 ganger høyere enn det som blir rapportert, og at yrkesfiskerne bare rapporterer inn en fjerdedel av sine fangster. Det er derfor grunn til å vurdere innføring av en ordning for/krav til individuell merking av all hummer som fanges lovlig, eventuelt bare for all hummer som fanges for omsetning. I denne sammenheng kan bemerkes at Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag i sitt distrikt har hatt en prøveordning i 2011 med taggmerking av hummer som omsettes.”

I Norge er det forbudt å omsette i første hånd marine ressurser som høstes villlevende uten at det skjer via eller med godkjenning av vedkommende salgslag, jf forskrift av 30. april 2010 om omsetning i første hand av villlevende marine ressurser § 1.

Det er til sammen fem salgslag som har eneretten på førstehåndsomsetningen av hummer: Norges Råfisklag har ansvaret for hummer brakt i land på kysten fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag har ansvar for Sunnmøre og Romsdal, Vest-Norges Fiskesalslag for Sogn og Fjordane og Hordaland, Rogaland Fiskesalgslag for Rogaland, og Skagerakfisk for kyststrekningen fra og med Vest-Agder til og med Østfold.

Videre er det som hovedregel forbudt å kjøpe råfisk, herunder hummer, uten at kjøper er registrert i Fiskeridirektoratets register over kjøpere i første hånd av råfisk, jf forskrift av 19. september 1997 om registrering som kjøper i første hånd av råfisk m.v.¹

¹ Denne forskriften vil bli avløst av forskrift av 26. november 2010 om registrering som kjøper av fangst når den trer i kraft. Forskriften pålegger alle kjøpere av fangst som omfattes av råfiskloven en plikt til å la seg registrere som kjøper i første hånd.

Ved omsetning av fangst skal mottaker/kjøper fylle ut sluttseddel utarbeidet av vedkommende salgslag. Det skal fremgå av seddelen opplysninger om blant annet fartøy, kjøper og selger, landingsdato, fangstfelt og kvantum, jf forskrift av 22. januar 2003 om opplysningsplikt ved landing og omsetning av fisk § 6, jf § 4 og § 5.

En merkeordning for villfanget hummer som skal omsettes kan være et egnet virkemiddel til å bidra til at salg av hummer skjer i samsvar med regelverket. I dette notatet foreslår Fiskeridirektoratet derfor å innføre krav om obligatorisk merking av slik hummer. Fiskeridirektoratet finner det ikke hensiktsmessig å foreslå merking av hummer som ikke omsettes.

2. Pilotprosjekt i Sunnmøre og Romsdal

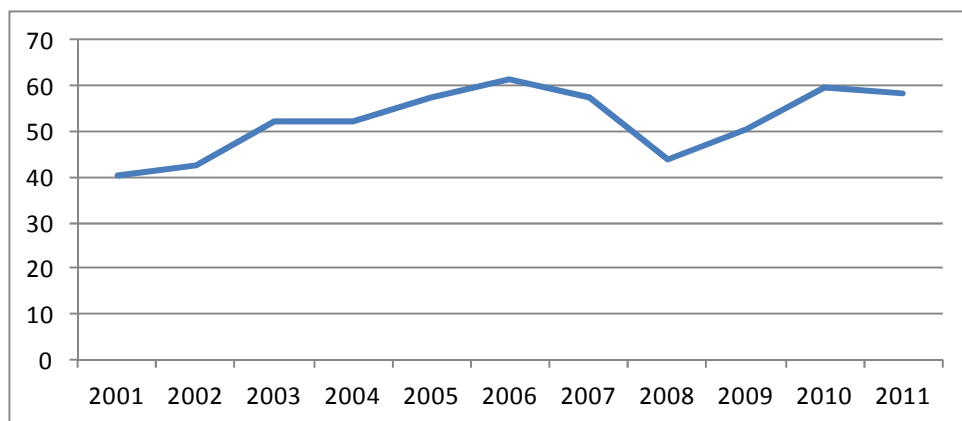
I 2011 gjennomførte Sunnmøre og Romsdal fiskesalgslag (Surofi) et pilotprosjekt der hummer som ble omsatt gjennom salgslaget ble individuelt merket. Den enkelte mottaker/kjøper merket hummeren ved å feste et plastmerke med et unikt nummer til storkloen på hummeren. Ved å registrere nummeret på vedkommende sluttseddel, ble det mulig å spore den enkelte hummer tilbake til seddelen, og dermed til opplysninger om kjøper og selger, fangstdato, fangstlokasjon mv.

Kjøperne fikk merkene av Surofi, og prosjektet ble gjennomført ved at registrerte kjøpere frivillig påtok seg oppgaven med å merke hummer. Totalt ble nærmere 15 000 hummer påført slikt merke.

På bakgrunn av erfaringene med pilotprosjektet har samtlige salgslag med monopol på førstehåndsomsetning av hummer uttrykt interesse for å få på plass en ordning med obligatorisk merking av hummer som omsettes. Også kjøperne som deltok i pilotprosjektet er positive til å videreføre ordningen, forutsatt at den gjøres nasjonal.

3. Registrert omsetning av hummer

Figuren nedenfor viser hvor mye hummer som er registrert omsatt i perioden 2001 – 2011. Kvantaene varierer mellom 40 og i overkant av 60 tonn per år.

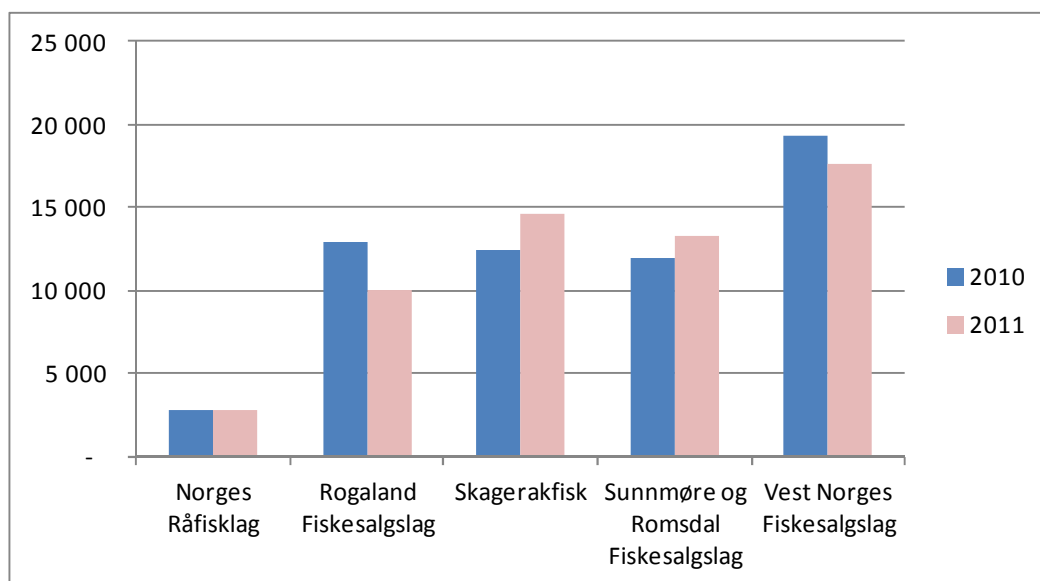
Figur 1: Mengde (tonn) registrert omsatt vill hummer 2001-2011

Kvantumet per år i perioden varierer mellom 40 og i overkant av 60 tonn. I 2011 er det registrert omsetning av hummer til totalt 107 forskjellige kjøpere i første hånd². Omkring halvparten av disse kjøpte 75 kg hummer eller mindre. 32 førstehåndskjøpere tok imot over

² I Landings- og sluttseddelregisteret er det i tillegg en rekke småleveranser på til sammen 2100 kg hvor kjøperen ikke lar seg identifisere, formodentlig på grunn av mangelfull utfylling av sluttseddel.

500 kg hummer i 2011, og til sammen kjøpte disse 87 % av det totale omsetningsregistrerte kvantumet.

Figur 2 nedenfor viser omsatt kvantum per salgslag i 2010 og 2011.

Figur 2: Mengde (kilo) registrert omsatt vill hummer 2010-2011 fordelt på salgslag

Den registrerte omsetningen av hummer økte fra 11,9 tonn til 13,3 tonn i Surofis omsetningsdistrikt fra 2010 til 2011. Også hos Skagerakfisk økte omsetningen, fra 12,4 til 14,6 tonn. Det er ikke mulig å vurdere effekten av merkeprosjektet i 2011 ut fra disse tallene. Det er likevel interessant at omsetningen hos Surofi økte fra 2010 til 2011, mens den sank i nabo-distriktene, det vil si hos Vest-Norges Fiskesalslag og Norges Råfisklag (marginalt).

I overkant av 630 fartøy er registrert med hummerleveranser i 2011.

4. Forslag om obligatorisk merkeordning

Under arbeidet med den nye havressursloven uttalte Fiskeri- og kystdepartementet blant annet følgende³:

”For å få til ein best mogleg ressurskontroll, er det nødvendig at styresmaktene kan utføre effektive kontrollar langs heile tidslinja. Sporing kan vere eitt av fleire viktige verkemiddel for å oppnå dette. Departementet meiner difor at havressurslova, som ei moderne og framtidretta ressursforvaltningslov, må ha heimel for å innføre reglar om sporing og merking av viltlevande marine ressursar.”

En slik hjemmel er tatt inn i havressursloven § 41. Formålet med merkeordningen vil være å dokumentere at den enkelte hummer omsettes på lovlig måte, og bidra til at registrerte opplysninger om fangst mv av slik hummer blir korrekte og fullstendige.

I pilotprosjektet var det kjøperne i første hånd som hadde ansvaret for å merke hummeren, og Fiskeridirektoratet foreslår at dette videreføres. Det forutsettes at salgslagene gir anvisning på hvordan selve merkingen skal foregå, herunder for tilfeller der hummeren eventuelt mangler

³ Jf ot.prp. nr. 20 (2007-2008) s. 132 andre spalte

klør. Ordningen forutsetter videre at det enkelte salgslag tilbyr aktuelle kjøpere det nødvendige antall merker.

I utgangspunktet må som tidligere nevnt den som skal kjøpe råfisk i første hånd være registrert i Fiskeridirektoratets register over førstehåndskjøpere. Salgslagene kan imidlertid gi tillatelse til fiskere til å drive kaisalg, det vil si selge fangst direkte til forbruker. Hummer som ble omsatt på denne måten var ikke omfattet av Surofis pilotprosjekt, men i en nasjonal ordning bør også hummer som omsettes ved kaisalg merkes. I slike tilfeller må plikten til å merke hummeren påligge fiskeren.

Merkeplikten vil omfatte all hummer som omsettes via eller med godkjenning fra salgslagene. Hummeren skal dessuten være merket gjennom alle salgssledd, ikke bare ved første gangs omsetning. Hensikten er at merket skal følge hummeren helt frem til matbordet. Merket vil således dokumentere overfor den enkelte forbruker og andre at hummeren er omsatt lovlig, og gjøre det mulig å få kunnskap om når og hvor den er fanget ved å spore hummeren tilbake til den aktuelle sluttseddel.

Oppdrettshummer og hummer som importeres fra utlandet vil ikke være omfattet.

Gjeldende standard for registrering av opplysninger på sluttseddel inneholder ikke noe felt for oppføring av nummer slik denne merkeordningen forutsetter. Sunnmøre og Romsdal fiskesalgslag registrerte merkenumrene i et kommentarfelt knyttet til den enkelte seddel i sine interne systemer. Inntil videre må tilsvarende løsning tas i bruk i de andre salgslagene når ordningen gjøres nasjonal. På sikt vil imidlertid sluttseddelsystemet kunne tilpasses slik at registrering av slike merkenumre inngår i standarden.

En konsekvens av å innføre en ordning med merkeplikt vil være at det blir forbudt å kjøpe og selge villfanget hummer uten merke, jf havressursloven § 53 og forskriftsutkastet § 3. Dersom hummeren for øvrig er fanget og levert i samsvar med regelverket, vil hummeren eller verdien av hummeren ikke kunne inndras administrativt, jf havressursloven § 54. Derimot vil omsetning av hummer uten merke være straffbart, og vil kunne møtes med tvangsmulkt og overtredelsesgebyr.

5. Dyrevelferdsmessig vurdering

Det følger av dyrevelferdsloven § 10 at det ved merking av dyr skal benyttes forsvarlige metoder som ikke påfører dyret atferdsmessige begrensninger eller unødige påkjenninger og belastninger.

I forbindelse med gjennomføringen av pilotprosjektet i Møre og Romsdal ble Mattilsynet kontaktet. Mattilsynet uttalte i den forbindelse at det ikke fins noen godkjenningsordning for merking av dyr, men at det ut fra beskrivelsen av merkingen ikke foreligger informasjon som tiliser at den ikke vil være forsvarlig. Mattilsynet påpekes for øvrig at den som merker har et selvstendig ansvar for å ivareta hensynet til dyrevelferd, og stoppe merkingen dersom det avdekkes at dette gir negative effekter.

6. Helsemessige hensyn

Siden merket skal følge hummeren frem til matbordet, er det viktig at merket tåler koking i vann uten at det avgir stoffer som kan ha negative helseeffekter. Det er derfor gjennomført en analyse av Eurofins Norsk Matanalyse AS hvor merket legges i kokende vann i 30 minutter. Merket blir deretter tatt ut, vannet dampes av og eventuell migrasjon måles gravimetrisk. Plastic Directive 2002/72/EC setter en nedre grense for migrasjon fra plast til vann på 10

mg/dm². Resultatet av denne analysen viser at det ikke ble funnet rester av plastikk i vannet. Metodens nedre grense for kvantifisering er 2 mg/dm². Resultatet av prøven ligger altså godt innenfor minstekravet.

7. Administrative og økonomiske konsekvenser

Merking av vill hummer som omsettes vil gjøre det mulig å spore den enkelte hummer tilbake til fangstleddet, og vil synliggjøre den lovlige omsetningen av hummer. Den vil derfor være et viktig bidrag til å få omsetningen av villfanget hummer inn i lovlige former, og vil gjøre det lettere å kontrollere at dette skjer. Registrerte opplysninger om det kommersielle hummerfisket vil bli bedre og mer fullstendig.

Det forutsettes at det enkelte salgslag sørger for at det lages et tilstrekkelig antall unike merker og tilbyr førstehåndskjøpere av hummer. Dette innebærer også at salgslagene skal godkjenne merketypen som tas i bruk. Salgslagene må i sine interne systemer tilrettelegge for registrering av merkenumre, slik at individuelle merker kan spores tilbake til vedkommende sluttseddel. Den enkelte forbruker eller andre interesserte vil kunne få opplysninger om hvem som har fanget hummeren, fangsttidspunkt og lignende ved å henvende seg til salgslaget. Salgslagene vil derfor få økt pågang med spørsmål om sporing av hummer.

Merkingen vil innebære et visst merarbeid for den enkelte førstehåndskjøper. Enkelte kjøpere omsetter flere tusen kilo hummer hvert år, og for disse vil ordningen innebære merking av et betydelig antall hummer. Kjøperne må også påregne å måtte betale for merkene. Det er opplyst at prisen vil være 2 – 3 kroner per stykk. Kostnaden vil kunne påvirke sluttprisen på hummeren til forbruker, men sett i forhold til vanlig kilopris antas det at økningen vil være minimal.

8. Oppsummering og forslag til forskrift

Fiskeridirektoratets foreslår følgende ordning:

- Det blir forbud mot å omsette villfanget hummer uten at den er påført merke.
- Merkeplikten påligger kjøper i første hånd, eller fisker (selger) når hummer selges direkte til forbruker etter dispensasjon fra salgslaget..
- Merket skal ha et unikt nummer som knyttes til den aktuelle sluttseddel.
- Salgslagene tilbyr kjøperne det nødvendige antall merker.
- Det tas sikte på iverksettelse 1. oktober 2012.

Forslag til forskrift:

Forskrift om merking av villfanget hummer som omsettes

Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 2012 med hjemmel i lov 6. juni nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar §§ 41, 48, 53 og 67:

§ 1 Virkeområde

Denne forskriften gjelder for hummer som omfattes av forskrift nr 641 av 30. april 2010 om omsetning i første hand av viltlevande marine ressursar. Forskriften gjelder også for all etterfølgende omsetning av slik hummer.

§ 2 Merking av hummer

Den som kjøper hummer i første hånd plikter å påføre hver enkelt hummer et identifikasjonsmerke godkjent av vedkommende salgslag som er ansvarlig for omsetningen i første hånd.

Dersom hummer selges direkte til forbruker etter dispensasjon fra salgslaget (kaisalg), påligger merkeplikten vedkommende dispensasjonsinnehaver.

Merkingen skal skje etter salgslaget anvisning.

§ 3 Forbud mot omsetning av umerket hummer

Det er forbudt å kjøpe eller selge hummer som ikke er merket i samsvar med forskriften her.

§ 4 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften, straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 62, § 63 og § 64. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

Dersom vilkår fastsatt i denne forskrift ikke overholdes, kan Fiskeridirektoratet, eller de regionkontor Fiskeridirektoratet utpeker, fastsette tvangsmulkt og/eller overtredelsesgebyr.

§ 5 Ikrafttredelse.

Denne forskriften trer i kraft straks.

Høringsadressater:

Aust-Agder Fylkeskommune	postmottak@austagderfk.no
Bivdi	post@bivdi.no
Direktoratet for naturforvaltning	postmottak@dirnat.no
Fiskekjøpernes Forening	post@fifor.no
Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening	firmapost@fhl.no
Fiskeri- og kystdepartementet	postmottak@fkf.dep.no
Fiskeridirektoratet Region Nordland Fiskeridirektoratet Region Trøndelag Fiskeridirektoratet Region Møre og Romsdal Fiskeridirektoratet Region Vest Fiskeridirektoratet Region Sør	postmottak@fiskeridir.no
Havforskningsinstituttet	post@imr.no
Hordaland fylkeskommune	hfk@post.hfk.no
Innovasjon Norge	post@innovasjon norge.no
Kongelig Norsk Båtforbund	post@knbf.no
KS	ks@ks.no
Mattilsynet	postmottak@mattilsynet.no
Møre og Romsdal fylkeskommune	post@mrfylke.no
Natur og Ungdom	info@nu.no
Nofima	nofima@nofima.no
Nordland fylkeskommune	nordland.fylkeskommune@nfk.no
Nord-Trøndelag fylkeskommune	postmottak@ntfk.no
Norges Dykkeforbund	dykking@nif.idrett.no
Norges Fiskarlag	fiskarlaget@fiskarlaget.no
Norges Fritids- og småfiskerforbund	tom.sollie@combitel.no
Norges Jeger- og Fiskerforbund	njff@njff.org
Norges Kystfiskarlag	post@norgeskystfiskarlag.no
Norges Miljøvernforbund	mnf@mnf.no
Norges Naturvernforbund	naturvern@naturvern.no
Norges Råfisklag	firmapost@rafisklaget.no
Norges sjømatråd	mail@seafood.no
Norsk Zoologisk Forening	nzf@zoologi.no
Norske Sjømatbedrifters Landsforening	post@nsl.no
Rogaland Fiskesalgslag S/L	rogfisk@rogfisk.no
Rogaland fylkeskommune	firmapost@rogfk.no
Sametinget	samediggi@samediggi.no
Sjef Kystvakten	forsvaret@mil.no
Skagerakfisk S/L	firmapost@skagerakfisk.no
Sogn og Fjordane fylkeskommune	postmottak.sentraladm@sfj.no
Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag	salg@surofi.no
Sør-Trøndelag fylkeskommune	postmottak@stfk.no
Vest-Agder fylkeskommune	postmottak@vaf.no
Vestfold fylkeskommune	firmapost@vfk.no
Vest-Norges Fiskesalgslag	magnar.aasebo@vnf.no
World Wide Fund for Nature	info@wwf.no
Østfold fylkeskommune	sentralpost@ostfold-f.kommune.no